

Національна академія медичних наук України

Міністерство охорони здоров'я України

Державна установа «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії Національної академії медичних наук України»

Одеський національний медичний університет

ГО «Асоціація стоматологів України»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
ТА НАВЧАЛЬНИМ ТРЕНІНГОМ З ОВОЛОДІННЯМ ПРАКТИЧНИМИ НАВИЧКАМИ

«СУЧАСНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ, ПРОФІЛАКТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ ОСНОВНИХ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ»

17 - 18 вересня 2021 рік
м. Одеса

DOI 10.35220

**ЗБІРНИК
НАУКОВИХ ПРАЦЬ**

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
ТА НАВЧАЛЬНИМ ТРЕНІНГОМ З ОВОЛОДІННЯМ ПРАКТИЧНИМИ
НАВИЧКАМИ
СУЧАСНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ, ПРОФІЛАКТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ
ОСНОВНИХ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ**

**17 – 18 вересня 2021 рік
м. Одеса**

DOI 10.35220

УДК 616.31(05)

DOI 10.35220

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
ТА НАВЧАЛЬНИМ ТРЕНІНГОМ З ОВОЛОДІННЯМ ПРАКТИЧНИМИ
НАВИКАМИ «СУЧАСНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ, ПРОФІЛАКТИКИ ТА
ЛІКУВАННЯ ОСНОВНИХ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ»,
17 – 18 вересня 2021, Одеса**

Затверджено до поширення через мережу Інтернет рішенням Вченої ради Державної установи «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії Національної академії медичних наук України». Протокол № 14 від 06.09.2021

Рецензенти:

*Шнайдер С. А. д. мед. н., Дєньга О. В. д. мед. н., Бабеня Г. О. к. мед. н.,
Рейзвіх О. Е. д. мед. н., Скиба В. Я. д. мед. н., Гулюк А. Г. д. мед. н.,
Почтар В. М. д. мед. н., Лабунець В. А. д. мед. н.*

Одеса - 2021

УДК: 616.248:616.314

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ПРОФІЛАКТИЦІ КАРІЄСУ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Строченко Євгеній Олександрович, к. мед. н., асистент,
кафедра терапевтичної стоматології,
Одеський національний медичний університет
evgeniystrochenko@gmail.com

У сучасній медицині все більше уваги приділяється прогнозуванню карієсу та аналізу ризику розвитку карієсу, ніж просто виявленню порожнин, які потребують негайного заповнення. Lee стверджує, що в минулому порожнини заповнювались при першому їх виявленні, тепер показання до відновного лікування звузились. Замість відновного лікування застосовуються заходи боротьби з нальотами, що сприяють ремінералізації та зворотньому процесу карієсу зубів [1].

Останні тенденції у профілактиці карієсу також включають кілька підходів. Одним із найбільш широко застосовуваних є фторид, який названий підходом ВООЗ для 21 століття. У другій половині 20 століття фокус перейшов до розробки та оцінки фторних зубних паст та ополіскувачів та, меншою мірою, альтернатив фторуванню води, таких як фторування солі та молока [2].

Bretz & Rosa стверджують, що сучасні методи профілактики карієсу не є ефективними для пацієнтів із високим ризиком розвитку карієсу. Фториди та хоргексидин є, мабуть, найпоширенішими агентами, що застосовуються для профілактики захворювань порожнини рота, і які є доступними для використання серед населення приблизно 65 та 40 років відповідно. Ці хімічні методи лікування часто призначаються лікарями-стоматологами та поперемінно використовуються для домашнього догляду за порожниною рота. Сукупність доказів того, що вони ефективні у профілактиці захворювань порожнини рота, свідчить про те, що можна досягти контролю над карієсом зубів у пацієнтів з низьким та середнім ризиком. Однак для груп осіб з високим ризиком розвитку карієсу докази ефективності цих засобів залишаються неясними [3].

Останні розробки в розшифровці мікробіому ротової порожнини людини дозволили не тільки глибоко вивчити типи бактерій, які пов'язані зі здоров'ям та захворюваннями зубів, але й зрозуміти, як ці бактерії поведуться у здорових людей та хворих. Це має глибокі наслідки для розвитку терапії в майбутньому, коли ми зрозуміємо метаболічну активність ацидогенних видів у карієсі зубів. Це дозволить розробляти методи розпізнавання та пригнічення факторів вірулентності. Інші підходи можуть бути корисними, такі як вивчення пробіотиків шляхом введення корисних бактерій в порожнину рота, які конкурують з каріогенними бактеріями, що потребують перевірки у великих клінічних випробуваннях. Подібним чином, методи трансплантації бактерій та / або заміщення бактерій у ротовій порожнині можуть показати перспективні шляхи контролю карієсу зубів для пацієнтів із високим ризиком розвитку карієсу [3].

Наступною тенденцією в лікуванні хвороб є вакцина проти карієсу. Її та співавтори заявили, що посилення слизової та системної імунної відповіді залишається проблемою для застосування ДНК-вакцини [4]. Як відомо, стрептокок мутанс є основною причиною карієсу зубів. Завдяки адгезії він прикріплюється до зубної пелікули і розщеплює цукри для отримання енергії для виробництва молочної кислоти, спричиняючи кисле середовище навколо зуба. В результаті відбувається демінералізація емалі і, згодом, дентину. Фактори, що беруть участь у процесі карієсу зубів, включають зуб, бактерії у вигляді зубного нальоту та дієту, що містить цукор. Кількість, якість та частота споживання цукру визначально впливають на частоту та поширеність карієсу [1]. У своєму дослідженні Culshaw та співавт. показали, що

стрептококові глікозилтрансферази Mutans (GTF) є ефективними компонентами вакцин проти карієсу зубів. Таким чином, автори виявили пептид із прогнозованою завзятою активністю, що зв'язує основну гістосумісність, що викликала імунореактивність із природним GTF та продемонструвала захист від карієсу зубів після імунізації, маючи на увазі, що цей пептид може бути важливим у вакцині проти карієсу субодиниць [5]. Однак жодна з цих вакцин до цього часу не з'являлася на ринку через труднощі з індукуванням та підтримкою високого рівня антитіл в оральних рідинах; дослідження клінічного застосування все ще тривають [1].

Проведення профілактичних заходів щодо основних стоматологічних захворювань має бути спрямоване, з одного боку, на усунення етіологічних факторів, а з іншого боку, на підвищення стійкості твердих і м'яких тканин зубів і порожнини рота, стійкості організму до несприятливих факторів. Найпоширеніші концепції етіології та патогенезу карієсу зубів вказують на прямий зв'язок із бактеріальним статусом, гігієною порожнини рота та рівнем стійкості організму.

Досвід профілактики карієсу зубів та тканин пародонту показав, що найбільш ефективною є профілактика індивідуальної спрямованості. Оскільки карієс зубів не прогресує без наявності бактерій, що знаходяться в зубних нальотах, щоденне видалення зубного нальоту щіткою, ниткою і полосканням є одним з найкращих способів запобігти карієсу зубів та захворюванням пародонту. У стоматологічному кабінеті можна навчити правильних методів чищення щіткою та ниткою. У цьому випадку вибір профілактичної схеми залишається на розсуд стоматолога. У той же час прищеплення гігієнічних навичок та належний догляд за порожниною рота є одними з провідних способів запобігання карієсу зубів.

Список літератури

1. Lee Y. Diagnosis and Prevention Strategies for Dental Caries. *J Lifestyle Med.* – 2013. – №3(2). – P. 107-109.
2. Petersen P.E, Lennon M.A. Effective use of fluorides for the prevention of dental caries in the 21st century: the WHO approach. *Community Dent Oral Epidemiol.* – 2004. – №32. – P. 319-321.
3. Bretz W.A., Rosa O.P. Emerging technologies for the prevention of dental caries. Are current methods of prevention sufficient for the high risk patient? *Int Dent J.* 2011 Aug; 61 Suppl 1. P. 29-33. doi: 10.1111/j.1875-595X.2011.00027.x.
4. Jia R., Guo J.H., Fan M.W., Bian Z., Chen Z., Fan B., Yu F., Xu Q.A. Immunogenicity of CTLA4 fusion anti-caries DNA vaccine in rabbits and monkeys. *Vaccine.* – 2006 Jun 12;24(24). – P. 5192-5200.
5. Culshaw S., Larosa K., Tolani H., Han X., Eastcott J.W., Smith D.J., Taubman M.A. Immunogenic and protective potential of mutans streptococcal glucosyltransferase peptide constructs selected by major histocompatibility complex class II allele binding. *Infect Immun.* – 2007. – Feb; 75(2). – P. 915-923.

